

Stajerc" izhaja vsaki
petek, datiran z dnevom
naslednje nedelje.

Naročnina velja za Av-
stro-Ogrsko: za celo
leto 3 krole, za pol in
četrt leta razmerno;
za Nemčijo stane za
celo leto 5 kron, za
Ameriko pa 6 kron;
za drugo inozemstvo se
računi naročnino z ozi-
rom na visokost post-
nine. Naročnino je pla-
titi naprej. Posamezne
švilke se prodajajo po
6 vin.

Uredništvo in uprav-
ništvo se nahajata v
Puči, gledališko po-
stloje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se
sprejemajo zastojni, ali
rokopise se ne vrača.
Uredniški zaključek je
vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo
ni odgovorno. Cena
oznanil (insetatov) je
za celo stran K 64, za
1/2 strani K 32, za 1/4
strani K 16, za 1/8
strani K 8, za 1/16
strani K 4, za 1/32
strani K 2, za 1/64
strani K 1. — Pri več-
kratnem oznanilu se
cena primerno zniža.

Štev. 40.

V Ptuj v nedeljo dne 6. oktobra 1907.

VIII. letnik.

Kmet nastopa ...

(Konec.)

Na kmetem zboru v Gradcu je govoril
dalje vrli naš somišljenik, posestnik Fran-
c Girstmayer iz Maribora. Govoril je obširno
o davku na žganje in o kmetem izdelovanju
žganja za dom. Priporočal je naposled sledečo
rezolucijo:

„C. k. vlada se opozarja: 1. Da naj predloži
čimprej postavo glede izdelovanja žganja, po ka-
teri bode mogoče, da se porabi sadje kakor češnje,
jabolka, hruške itd., nadalje vino in njegove po-
stranske pridelke in končno jagode vseh vrst.
Danes je izdelovanje žganij pijan na ta način vsled
nezmerne visokega davka nemogoče. V tej postavi
bi bilo treba strogo ločiti izdelovanje pitnega žganja
(Edelbrenner) in žganje spirita; postava za prvo
naj bi ne imela z postavo z drugo ničesar opraviti.
Tudi naj bode zahtevana postava popolnoma neod-
visna od tozadevnih ogrskih postavah. 2. Glede
proste izdelovanja žganja za domačo porabo v
izmeri 56 litrov naj se ne dela nikakoršnih težav.
To izdelovanje naj se dotičniku v vsakem času
dovoli. 3. Postavni ta načrt naj se predloži odboru,
ki ga naj uresniči c. k. vlada in c. k. kmetijska
družba za Stajersko.

G. pl. Hohenblum je izjavil, da ima
nekaj zagotovila od strani vlade; kmetje pa
naj bi tudi gledali, da se potezajo njih poslanci
v deželni zboreh za to velevažno zadevo. Raz-
vil se je še daljši razgovor in je bila končno
rezolucija g. Girstmayerja ednoglasno sprejeta.

Do besede je prišel potem voditelj nemških
stajerskih kmetov, g. pl. Rokitsansky.
Govoril je o servitutih za gozdove in paše ter
o rezervatih na lov približno sledeče:

„Od rešitve tega vprašanja je odvisna eksistenca
marsikaterega kmeta. Izrazil je veselje, da se je
stajerski deželni zbor že s to zadevo pečal in da
se tudi že vlada zanjo zanima. Vlada je deželnim
zborem v tem oziru že načrte predložila. Današnji
zbor je dokaz, da se kmetje ne pustijo vsled ver-
skih in narodnostnih prepričanj zapeljati, da ne bi
zastopali svoje gospodarske interese. Ponosni smo
lahko, kajti najbolj izobraženi kmetje iz Stajerske-
so tu zbrani. (Zivahno odobravanje). Na Avstrijs-
kem dosežemo kaj le v hipu, ko pokažemo pest.
Govornik je končal z upanjem, da ostanje kmetje
združeni v svoji organizaciji in da pade vsaka razlika
med njimi. (Viharno ploskanje).

G. pl. Rokitsansky je predlagal sledečo
izjavo, ki jo je zbor tudi ednoglasno sprejel:

„Danes zbrani kmetje iz vseh delov Stajerske
zahtevajo od svojih poslancev in državnem in dežel-
nem zboru, da naj delujejo z vsemi močmi, da se
odpravijo rezervati na lov in da se vpoštevata opravi-
čene želje za svojo eksistenco in obupanem boju
stojčih kmetov. Zbrani kmetje naglašajo vzajemnost
vseh kmetov brez razlike narodnosti, vere in poli-
tične stranke v vseh gospodarskih vprašanjih in
zahtevajo od poslancev, da se zavzamejo za končno
rešitev vprašanja glede godnih in pašnih servitutov
v zmislu vzdrževanja zdrave kmetije. Zlasti naj se v
deželnem zboru preje ne miruje, dokler se tozadevno
postavo ne sprejme. Končno pričakujejo kmetje,
da bodo spravili poslanci zakonodajo glede kmetije
v pravi tir.“

Potem je prišel do besede glavni tajnik
stajerske kmetijske družbe, g. Juvan. Govoril
je o vprašanju kmetijskih delavcev in razvil sle-
deče misli:

„Treba je skrbeti za kmetijske delavce, da po-
stanejo i oni gospodarsko prosti in glede eksistence
neodvisni. Tako se je pričelo delati na Angleskem,
v Ameriki in v Skandinaviji. Vpeljava starostne
preskrbe je le polovično delo. Potrebna je tudi

vpeljava postav za posestva na rente (Rentengüter) in
za delavske domačije. Tudi so važne postavbe glede
olajšav v vojaški službi, zlasti vpeljava 2 letne
vojaške službe, glede posredovanja dela, glede porabe
brezposelnih v mestih, glede ureditve izseljevanja
itd. Ob splošnem odobravanju je končal govornik.

Juvanov govor je bil temeljito premišljen
in je pokazal očitno rane, na katerih boleha
kmetijski stan. Zato je bila tudi rezolucija, ki jo
je Juvan zboru predlagal, ednoglasno sprejeta.
Ta zanimiva rezolucija se glasi tako-le:

„Današnji kmetijski zbor izraža svoje prepričanje,
da je vpeljava zavarovanja za slučaj starosti ali
onemoglosti sicer potrebna omejitev bega iz dežele,
da pa je obenem potrebno uresničenje postav za
rentna posestva in za delavske domačije (Renten-
gut- und Arbeiterheimstätten-gesetz). Nadalje so po-
trebni: olajšava vojaške službe, dovolitev sredstev
za izobrazbo kmetijskih strokovnjakov, pospeševanje
vpeljave poljedelskih masin, vplivanje na mesta,
da ne dopustijo nabiranja brezposelnih, državna
podpora za kmetijsko posredovalnico dela, ureditev
izseljevanja, uresničenje štedilnih in podpornih bla-
gajen za kmetijske delavce itd. C. k. vlada se nujno
opozarja, naj predloži dotične postavne predloge.
Kmetijski poslanci pa naj zastavijo vse moči, da
se te zahteve čimprej uresniči.“

To je bilo zadnje poročilo na tem veleza-
nimivem kmetem zboru. V debati sta govorila
tudi dva odlična zastopnika spodnještajerskega
kmetijstva, — naš Kresnik iz Črešnjec in
naš Drogenig iz Katčega dola. Gospodar
Kresnik je popisal temeljito naše domače raz-
mere in veselje je bilo poslušati tega 62 letnega
stajerskega kmeta, ki je govoril nemščino gladko
kot rojeni Nemec in ki je med živahnim odo-
bravanjem razvijal geslo, da kmetu dohtar in
far ne moreta pomagati, temveč da si more
kmet le z lastnimi močmi in brez razlike vere
ter narodnosti pomagati. Istotako navdušeno in
pomenljivo je govoril naš Drogenig. Opozarjal je
na zanemarjeno Spodnjo Stajersko in prosil, da
se vpriporijo tudi pri nas enaki velepomembni
zbori. To se nam je tudi obljubilo.

Predsednik Klusemann je nato zaključil
shod s „Hoch“-klici na kmetijstvo.

Tako je končalo to velepomembno zboro-
vanje. Tisoči kmetov so na tem zboru dokazali,
da nečeto več sititi lenih trotoev, da si hočejo
priboriti boljše življenje, da hočeje pridobiti tisto
pravo, katero so jim ugrabili nasprotniki ...
Nekaj veličastnega tiči v tej novo se pojavljajoči
kmetijski volji! Prejšnja stoletja so vzeli
kmetje koso in sekiro, kadar jim je lakota zadnja
nado vzela. Danes pa vzame kmet „duha svitli
meč“ in — zmaga ...

Pa še nekaj! Kje so bili naši domači „re-
šitelji“ kmeta? Edino „Stajerc“eva“
stranka je bila na zboru zastopana. Ne celjski „narodnjaki“ in ne „kmetijski
zvezarji“ niso prišli, — ostali so doma v hipu,
ko je posvetovali vse stajersko kme-
tijevo svoj bojni načrt. In ti prvaki naj bi
„rešili“ kmeta? Kako? S kakimi sredstvi? ...

Kmet vstaja ... In pomedel bode svoje
nasprotnike z železno metljo iz pozorišča. Dal
Bog k temu srečo!

Politični pregled.

Državni zbor je sklican za 10. oktobra.
Ministrski predsednik porabi ostale dneve

zasedanja, da se posvetuje z voditelji večjih
skupin v zbornici. Glavne preglavice dela vsem
politikom avstro-ogrsko pogodba.

Stajerski deželni zbor. 26. septembra je bilo
predloženih več poročil, m. dr. poročilo o uč-
teljakem penzijskem skladu. Po odgovoru na razne
interpelacije je vtemeljeval posl. Schweiger svoj
predlog, naj se dovoli izdatno podporo za po-
povodni prizadete prebivalce okrajev Lipnica in
Wildon. Ta kakor dva predloga pos. Zedlacher in
Schoiswol o enakih podporah so se izročili o-
seku. Posl. Wagner je vtemeljeval predlog glede
znižanja cene kuhne soli in izročitve štokove
soli. Štokovo sol se ne dobi tako, kakor bi jo
ljude radi. Predlog zahteva, da se v tem oziru
na vlado vpliva in se je izročil dež. odboru.
Razni predlogi so prišli v drugem čitanju do
rezprave in so se sprejeli. Tičejo se le občinskih
zadev. Izmed drugih vloženih predlogov naj še
omenimo predlog posl. Zendlacherja za obda-
čenje avtomobilov. Posl. Rokitsansky je zopet
vprašal, zakaj se ni zakon o rezervatih na lov
predložil cesarki sankciji; nato je odgovoril grof
Attems, češ da se mora dotična postava malo
predruščiti; prišla bode torej še enkrat v de-
želni zbor. — 27. sept. se je govorilo v prvi
vrsti o zadevah, tičejočih se občine Gradec. Potem
je vtemeljeval posl. Schacherl svoj predlog glede
zvišanja plač cestnih delavcev na okrajnih cestah.
Njegov predlog, se je izročil odseku. Potem je
prišla zopet železnica Maribor - Wies na raz-
pravo. Posl. Wastian je v lepem, navdušenem
govoru svoj predlog vtemeljeval. Predlog se je
izročil odseku. Predložilo se je še razne manjše
predloge.

Koroški deželni zbor. 26. sept. je vložil
posl. Dobernig samostojni predlog, naj se ne
odgodi zasedanje deželnega zbora vkljub akli-
canju državne zbornice. Na znanje vzelo se je
poročilo dež. odbora glede zgradbe na potoku,
ki loči Koroško od Stajerske; poročilo zahteva
dovolitev 50% podpore države. Nadalje se je
sprejel predlog, da se dovoli nemškemu planin-
skemu društvu 10.000 K za zgradbo cesarice
Elizabete ceste od Sv. Krvi naprej. Po izročitvi
raznih predlogov odsekom je prišel Dobernigov
predlog glede zasedanja dež. zbora na razpravo.
Dobernig je dejal, da vpoštevata vlada deželne
zbore premalo in da se vsled tega gospodarska
vprašanja ne morejo rešiti. Sprejel se je pred-
log, naj se deželni odbor obrne do vlade, da
ne bi delo dež. zbora omejila. — 27. sept. je
predlagal posl. Hofer ureditev primerne tarife za
politične in sodnijske komisije itd. Po izročitvi
raznih predlogov odsekom se je dovolilo posa-
meznim občinam dviganje višjih doklad. Občinam
Anabichl, St. Vid, Hörtendorf, Sv. Jurij, Alavec,
Ebental in Beljak se je dovolilo za prenočišče
vojaštva skupnega nadplačka 3450 K. Po pred-
logu posl. Steinwender se je vzelo račune dež.
sklada za 1906. na znanje. Občini Sveta Kri
se je zvišalo podporo za vzdrževanje pota „Ta-
nernerweg“ od 100 na 200 K.

Novi kruh za vojake. V vojnem ministerstvu
se delajo poizkusi z novim kruhom; kruh ne
bode več iz same ržene moke, temveč iz meša-
nice ržene in pšenične moke ter otrobov. Kruh
bode dražji, ali tečnejši, tako da bode vsak